11.5.2025

Eduskunnan puolustusvaliokunta
puv@eduskunta.fi

Puolustusvaliokunta tiistai 13.05.2025 klo 10.30 / HE 26/2025 vp / Lausuntopyyntö

Kemianteollisuus ry kiittää puolustusvaliokuntaa 23.4.2025 saapuneesta lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa ja siihen liittyviksi laeiksi. Haluamme tuoda esiin seuraavat näkökohdat.

Yleiset huomiot

Hallituksen esityksen tavoitteena on ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa saattaa aiheuttaa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Esitys sisältää säännökset eri kuljetusosapuolten vastuista sekä viranomaisten tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Lausuntokierrosten aikana saatu palaute on huomioitu hyvin jatkovalmistelussa. Erityisesti kiitämme terminologian yhdenmukaistamista, mikä helpottaa sääntelyn ymmärtämistä ja noudattamista. Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät vaatimukset on niin ikään tuotu mahdollisimman lähelle vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023) kanssa. Yhdenmukaiset vaatimukset vähentävät sekaannusta ja helpottavat sääntelyn noudattamista.

Resurssien riittävyys

Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston resurssit on oltava riittävällä tasolla uusien tehtävien suorittamiseksi. Erityisesti tämä korostuu tilanteissa, joissa valmiutta kohotetaan tai julistetaan poikkeusolot ja sen myötä turvallisuusviranomaisten kuljetustarpeet lisääntyvät merkittävästi. Riittävillä resursseilla turvataan kuljetustoimijoiden tarpeellinen neuvonta ja nopeutetaan valvontaviranomaisen tehtävää. Elinkeinoelämän näkökulmasta tämä mahdollistaa joustavat toiminnot esimerkiksi sotasatama-alueella ja edesauttaa sitä, että elinkeinoelämän kuljetukset eivät tarpeettomasti hankaloidu. Elinkeinoelämän toimivalla logistiikalla varmistetaan osin elintärkeiden toimintojen ylläpitäminen kokonaisturvallisuuden mallin mukaisesti kaikissa olosuhteissa.

Hallituksen esityksessä todetaankin, että tilapäisen sotasatama-alueen käyttöönotto Puolustusvoimien valmiutta tehostettaessa tuo mukaan tilanteen keston ennakoimattomuuden ja saattaa johtaa myös tavanomaisen liikenteen häiriöihin. Tämä puolestaan vaikuttaa niin sataman asiakkaiden kuljetusten vaikeutumiseen kuin satamayritysten toiminnan jatkuvuudenhallintaan ja talouteen. Niin ikään hallituksen esityksessä todetaan, että tilapäinen sotasatama-alue saattaa todennäköisesti aiheuttaa myös toiminnallista vahinkoa, ts. sataman normaaliliikenteen vähenemistä tai katkoa, mikäli koko satama otetaan väliaikaisesti sotasatama-alueeksi. Riittävillä henkilöresursseilla varmistetaan, että nämä tunnistetut riskit pystyttäisiin hallitsemaan ja vahingot rajoittamaan mahdollisimman pieniksi.

Ojala Mirva 11.5.2025

Yhteistyö valvontaviranomaisten ja elinkeinoelämän välillä

Koska vaarallisten aineiden kuljetusasiat hajaantuvat kahdelle valvontaviranomaiselle, on varmistettava, että yhteistyö valvontaviranomaisten välillä on tiivistä. Tiivis yhteistyö on välttämätöntä, jotta sääntelyä voidaan soveltaa tehokkaasti ja tasapuolisesti. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom tekee erinomaista yhteistyötä nykyisin elinkeinoelämän kanssa. Vastaavanlainen yhteistyö on kannatettavaa rakentaa myös Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston ja elinkeinoelämän toimijoiden välille. Tämä parantaa myös sääntelyn vaikuttavuutta.

Esitetyn lain valtuuksilla Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto valmistelee vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevat määräykset lain soveltamisalan mukaisesti. Tämä muuttaa nykyistä asetelmaa, sillä aiemmin Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto on voinut antaa vain puolustushallinnon sisäisiä määräyksiä. Uusien määräysten valmisteluun on kutsuttava mukaan myös elinkeinoelämän edustajia, jotta elinkeinoelämän tarpeet tulee huomioiduksi riittävällä tavalla myös valmiuden kohottamistilanteissa ja poikkeusoloissa.

Mika Aalto

Toimitusjohtaja

Kemianteollisuus ry